

I Januari

Je kunt beter weinig dingen weten die echt goed en nodig zijn, dan een heleboel wat middelmatig en onnodig is.²

Wat kan er een schat aanwezig zijn in een kleine, uitgelezen bibliotheek. Het gezelschap van de verstandigste en waardigste mensen uit duizenden jaren wereldbeschaving verschaft ons, optimaal gerangschikt, hun kennis en wijsheid. Mensen die wellicht eenzellig en moeilijk in de omgang waren hebben gedachten die ze zelfs niet deelden met hun beste vrienden toevertrouwd aan ons, onbekenden uit een andere tijd. Ja, we moeten goede boeken erkentelijk zijn voor de beste geestelijke weldaden in ons leven.

Emerson

Er zijn te veel middelmatige boeken die slechts dienen om ons te verstrooien. Lees daarom alleen boeken die onomstotelijk goed zijn.

Seneca

Lees de beste boeken als eerste, anders kom je er straks misschien niet meer aan toe.

Thoreau

Het verschil tussen materieel en geestelijk gif ligt in het feit dat de meeste materiële vergiften walgelijk smaken, terwijl geestelijk gif, in de vorm van kranten en slechte boeken, helaas vaak aantrekkelijk is.

² Niet-ondertekende teksten zijn geschreven door Tolstoj zelf. Een alfabetische lijst van door Tolstoj aangehaalde auteurs en een aantal bronnen vindt u op pagina 421-428. Cursief is afkomstig van Tolstoj, die zo de gedachten markeert die voor hem van bijzonder belang zijn.

2 januari

Een van de grofste vormen van bijgeloof is het bijgeloof van de meeste zogenaamde geleerden van onze tijd, volgens welk een mens kan leven zonder geloof.

Door de eeuwen heen hebben mensen altijd willen weten, of er in ieder geval een idee van willen hebben, wat het begin of het einddoel is van hun aardse bestaan, en de godsdienst ontstond om aan deze eis te voldoen en om de band duidelijk te maken die alle mensen verbindt, als broeders met één herkomst, één gemeenschappelijke taak en één gemeenschappelijk einddoel.

Mazzini

De essentie van elke godsdienst is alleen gelegen in het antwoord op de vraag waarom ik leef en wat mijn verhouding is tot de mij omringende, eindeloze wereld. Er is geen godsdienst, van de verhevenste tot de grofste, die niet als grondslag het bepalen van de verhouding tussen de mens en de hem omringende wereld heeft.

In de diepte van alle geloven stroomt één eeuwige waarheid. De Perzen mogen dan hun taovid dragen, de joden hun tefilin, de christenen hun kruis, de islamieten hun halvemaan, maar allen moeten zij begrijpen dat dit slechts uiterlijkheden zijn en dat de essentie van alle godsdiensten – naastenliefde – op eenzelfde manier geëist wordt door Manut, Zarathoestra, de Boeddha, Mozes, Socrates, Hillel, Jezus, Paulus, Mohammed.

Fluegel

Het leven van een mens zonder geloof is het leven van een dier.

3 januari

Wie de regels van het gezond verstand kent, staat beneden hen die van die regels houden. En wie ervan houdt, staat beneden hen die zich ernaar gedragen.

Chinese wijsheid

Onze belangrijkste levensvraag is of wij in de korte, ons toegemeten levensspanne doen wat Hij die ons het leven schonk van ons wil.

Wanneer ik het zwaar heb, vraag ik God mij te helpen. Maar het is mijn plicht om God te dienen, en niet zijn plicht om mij te dienen. Zodra je dat beseft, heb je het minder zwaar.

Wij moeten het voor ons bestemde werk eerlijk en onberispelijk vervullen, of we nu hopen mettertijd engelen te worden, dan wel geloven dat wij ooit een naaktslak waren.

Ruskin

Beeld je in dat jouw geluk je levensdoel is, en je leven wordt één wrede zinloosheid. Erken wat de menselijke wijsheid je vertelt, en je verstand, en je hart – namelijk dat je leven in dienst staat van Hem die jou het leven schonk –, en je leven wordt één voortdurende vreugde.

4 januari

Of we nu willen of niet, wij moeten ons wel verbonden voelen met de hele mensenwereld: we worden verbonden door nijverheid en handel en kunst en kennis en, het belangrijkste, door onze gemeenschappelijke toestand, onze gemeenschappelijke verhouding tot de wereld.

Goede mensen helpen elkaar zonder zelfs maar te merken dat ze dat doen, terwijl slechte mensen elkaar welbewust tegenwerken.

Chinees spreekwoord

Ieder draagt zijn last, heeft zijn tekortkomingen. Niemand kan zonder hulp van anderen, en daarom moeten wij elkaar helpen met troost, goede raad en wederzijdse waarschuwingen.

Boek van goddelijke gedachten

Alle kinderen van Adam zijn ledematen van één lichaam. Lijdt één lidmaat, dan lijden alle andere. Als het lijden van een ander jou onverschillig laat, ben je het niet waard een mens genoemd te worden.

Saadi

De geschiedenis van de mensheid is sinds mensenheugenis het streven naar een steeds grotere eenheid. Deze vereniging wordt op de verschillendste manieren tot stand gebracht en dient niet alleen hen die zich ervoor inspannen, maar zelfs hen die zich ertegen verzetten.

5 januari

Iemand roept ‘Brand!’ in een vol gebouw, de menigte vlucht in paniek en er komen tientallen, honderden mensen om. Dit is de duidelijke schade die wordt toegebracht door het woord. Maar die schade is niet minder groot wanneer we de slachtoffers van ons woord niet zien.

Een schotwond kan genezen worden, maar een door de tong toegebrachte wond heelt nooit.

Perzisch gezegde

Wie nooit struikelt in het spreken kan zich een volmaakt mens noemen, die in staat is om ook het hele lichaam in toom te houden. Paarden doen we een bit in de mond om ze te laten gehoorzamen, en zo kunnen we hun hele lijf sturen. En kijk eens hoe reusachtige schepen, voortgestuwd door hevige wind, met een klein roer in de richting worden gestuwd die de stuurman bepaalt. Zo is ook de tong een klein orgaan, maar wat een grootspraak kan hij voortbrengen! Bedenk eens hoe een kleine vlam een enorme bosbrand veroorzaakt. Onze tong is net zo’n vlam.

De brief van Jakobus 3:2-6

Wanneer je hoort spreken over de gemeenschap van andere mensen, ontleen daar dan geen plezier aan. Wanneer je hoort spreken over slechte daden, luister dan niet tot het einde en probeer te vergeten wat je gehoord hebt. Maar hoor je praten over de deugden van mensen, onthoud dat dan en vertel het verder.

Oosterse wijsheid

Luister naar twistgesprekken maar meng je er niet in.

Gogol

Ik had mij voorgehouden: ik moet mij beheersen en mijn tong voor zonde behoeden, mijn mond met een muilband bedwingen te midden van mensen zonder God of gebod.

Psalm 39:2

Kijk uit dat je de eenheid van de mensen niet bederft door met woorden slechte gevoelens jegens elkaar op te wekken.

6 januari

Je moet je inspannen om het goede te doen, maar nog meer om je te onthouden van het kwaad.

Wie sterk is in zijn deugdzaamheid kan alles overwinnen.

Laozi

Steek minstens de helft van je energie erin om jezelf te bevrijden van lege verlangens, en je zult zien dat je veel meer rust en geluk zult ontvangen.

Naar Epictetus

God stelt iedereen op de proef, de een met rijkdom, een ander met armoede. Bij de rijke wordt beproefd of hij zijn hand gul zal openen voor hen die dat nodig hebben. Bij de arme wordt beproefd of hij zijn lijden gehoorzaam en zonder klagen zal dragen.

Talmoed

De echte wagenmenner noem ik hem, die zijn als de snelste wagen voortsnellende woede beheerst. Anderen zijn krachteloos, houden slechts de teugels vast.

Dhammapada

Hoe vaak je ook struikelde en je hartstochten niet wist te overwinnen: houd vol. Elke inspanning verzwakt de hartstocht en maakt het gemakkelijker deze te overwinnen.

7 januari

Vriendelijkheid is noodzakelijk in je omgang met anderen. Ben je niet aardig voor iemand, dan verzaak je je belangrijkste plicht.

Je moet iedereen respecteren, hoe miserabel of lachwekkend diegene ook is. Onthoud altijd dat in iedereen dezelfde geest leeft als in ons.

Naar Schopenhauer

Wees niet hardvochtig voor hen die aan verleiding blootstaan, maar probeer hen te troosten zoals je zelf getroost zou willen worden.

Boek van goddelijke gedachten

Stel niet uit tot morgen wat je vandaag kunt doen.

Dwing niet een ander tot wat je zelf kunt doen.

Trots kost meer dan alles wat nodig is om te eten, te drinken, te wonen en je te kleden.

Wat hebben we veel getobd over wat niet gebeurd is maar had kunnen gebeuren.

Word je boos, tel dan tot tien voor je iets doet of zegt. Is de woede dan nog niet over: tel tot honderd. Helpt ook dat niet: tel tot duizend.

Naar Jefferson

Hoe verstandiger en vriendelijker een mens is, hoe meer hij het goede vindt in anderen.

Goedheid verrijkt ons leven, ze lost alle tegenstrijdigheden op, verheldert wat onduidelijk is, maakt makkelijk wat moeilijk is, vreugdevol wat somber is.